

Schlichting, de latere hoogleraar in Nijmegen.

Op het atelier stond nog een vroeg portretje van een onbekende, dat Van der Plas moet meegenomen hebben van de laatste reis, die hij in de jaren van de koninklijke subsidie maakte. Het was een soort moment-opname van een katholiek geestelijke, die de schilder had betrappt toen hij ergens in een kerk naar de biechtstoel ging of er uitkwam, een glunderend Father Brown-type met een goedig-monkelend gezicht en begrijpende oogjes. Zo leeft dat portretje na meer dan vijftig jaar in de herinnering.

Waardering ervoor wees de schilder af. Hij wilde er niet meer in zien dan een niemendalletje voor de aardigheid op reis gemaakt. Toch was het iets meer. Maar weinig kon toen worden vermoed, dat dit miskende werkje het eerste zou zijn van een lange reeks priester-portretten, waarmee de schilder zich in de pastorieën en daarbuiten een reputatie zou verwerven.

Een belangrijke opdracht kwam van een comité, dat in 1925 de oud-premier Jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck een portret van hem en van zijn echtgenote wilde aanbieden. Dat Van der Plas werd uitgenodigd die portretten te maken is opmerkelijk, want hij genoot buiten Rotterdam nog weinig bekendheid en als portrettist helemaal geen. De hoofdredacteur van 'De Tijd', Alphons Laudy, schijnt daarbij bemiddeld te hebben.

Eenvoudig was de opdracht niet, want de bedoeling bleek een portret in een plechtige regentenstijl: de oud-minister in ambtsgewaad met alle onderscheidingstekens erop, zodat de ridderkruisen en plaques elkaar verdrongen ter weerszijden van een pompeus breed orde-lint. Het zou niet verwonderlijk zijn als de jonge schilder meer voldoening had gevonden in het portret van mevrouw Ruys de Beerenbrouck-Van der Heyden, met de fraaie schikking van het hermelijn-bont over de schouders, gevoelig afgetekend tegen de donkere achtergrond.

Nauwkeurige en gedetailleerde gegevens ontbreken, maar wat van deze jaren bekend is wekt toch niet de indruk, dat de eervolle opdracht meteen deuren voor de schilder opende. Wel bleef hij als portrettist werkzaam; zonder opdrachten kon hij handelen naar eigen vrije keus.

Daar was allereerst het portret van zijn moeder, ook wel bekend onder de naam 'Zittende Vrouw'. Toen het in septem-